

Карел Чапек

На вечеря у Пилат

Този ден Пилат вечеряше с адютанта си; това беше младият поручик Суза от Киренайка¹. Суза дори не забелязваше, че наместникът е по-мълчалив от обикновено, и весело бърбореше, възбуден от това, че за първи път в живота си беше преживял земетресение.

– Не можете да си представите колко забавно беше – чуруликаше той между яденето. – Следобед, когато притъмня, аз изтичах навън да видя какво става. Като слизах по стълбите, по едно време усетих нещо особено – краката ми се подкосиха, главата ми се замая, и аз не можах да разбера – смешна работа, уверявам ви, ваше превъзходителство, ама и през ум не ми мина, че това може да е земетресение. И преди да стигна до ъгъла, ето че срещу мене се втурнаха някакви граждани с широко разтворени очи, които викаха: „Гробовете се разтварят и скалите се пукат!“ Охо, казвам си, да не би пък да е земетресение? Голям щастливец си ти, батинка, казвам си! Та това е доста рядко природно явление, нали?

Пилат кимна с глава.

– И друг път съм бил свидетел на земетресение – каза той. – Това беше в Киликия, колко има оттогава, да има седемнайсет години – горедолу толкова. Тогава беше по-силно.

– Всъщност нищо особено днес не се случи – продължи безгрижно да долага Суза. – Край Хакелдамовата порта се срути парче скала – да, а на гробищата се разтвориха няколко гроба. Да им се чуди човек колко плитко погребват умрелите си тук, има-няма на един лакът дълбочина. И нищо чудно, лятно време вони, та се не трае.

– Така са свикнали – измърмори Пилат. – В Персия, например, изобщо не погребват умрелите. Оставят труповете на слънцето и това е всичко.

– Това би трябвало да се забрани, ваше превъзходителство – изказа мнение Суза. – По хигиенни или подобни някакви съображения.

– Да се забрани – измърмори Пилат. – Ако рече, човек би трябвало все нещо да им нарежда и забранява; това е лоша политика, Суза. Не бива да се бъркаме в техните работи – така поне ни е мирна главата. Щом искате да живеете като животни, моля, да бъде както вие желаете. Ех, Суза, да знаеш колко страни съм видял досега.

– Страшно интересно е – върна се Суза към мисълта, която най-много го занимаваше, – да знае човек на какво се дължи всъщност земетресението. Може би под земята има някакви дупки, които изведнъж

1. КИРЕНАЙКА – полуостров а Северна Африка.

се сриват. Но защо пък в същото време притъмнява навсякъде? Това не мога да го проумея. Нали тая сутрин беше такъв обикновен, ясен ден!...

– Извинете – намеси се в разговора старият Панадокитис, грък от Додеканеза², който им прислужваше. – То можеше да се предположи още снощи. Небето на запад беше така червено, господарю, че аз казах на готвачката: „Мириам, утре ще има буря или циклон“. „А пък мене – каза Мириам – ме боли кръстът“. Нещо можеше да се очаква, господарю. Извинете.

– Нещо можеше да се очаква – повтори Пилат замислен. – Знаеш ли, Суза, и аз днес очаквах нещо. Още сутринта, когато ИМ предадох този назарянин – нямаше начин да не им го предам, защото пръв принцип на римската политика е да не се месим в местните работи... Запомни, Суза, колкото по-малко вземане-даване имат хората с държавната власт, толкова по-лесно я понесат... – Но, Юпитере, за какво говорех аз?

– За назарянина – подсказа му Суза.

– За назарянина. Знаеш ли, Суза, аз се позаинтересувах за него, той всъщност е роден във Витлеем – струва ми се, че местните туземци в случая извършиха юридическо убийство, но това си е тяхна работа; ако не им го бях предал, щяха да го разкъсат и римската администрация само щеше да се бламира. Но остави това, то няма нищо общо с работата. Ананий ми каза, че той бил опасен човек; при раждането му при него дошли витлеемските пастири и му се поклонили като на крал. Преди известно време пък населението тук го посрещна като някакъв триумфатор. Не мога да разбера, Суза. Все пак аз очаквах...

– Какво очаквахте – подсети го след малко Суза.

– Очаквах да дойдат неговите съграждани от Витлеем. Мислех, че няма да го оставят в лапите на местните интриганти. Очаквах да дойдат при мене и да кажат: „Ваше превъзходителство, той е наш човек и ние го уважаваме; и затова сме дошли да ви кажем, че няма да го оставим и че няма да позволим да му сторят нещо лошо“. Аз, Суза, може да се каже, с нетърпение очаквах тези планинци; до гуша са ми дошли тукашните дърдорковци и справедливци... И аз щях да им кажа: „Слава богу, витлеемци, аз ви очаквах. Заради него – и заради вас, и заради вашата страна. И може ли да се управлява една страна на дрипльовци и голтаци; може да се управляват мъже, а не дърдорковци. Именно от хора като

2. ДОДЕКАНЕЗИ – група от дванадесет островчета в Югоизточната част на Егейско море.

вас се правят войниците, които не се предават; именно от хора като вас се правят народите и държавите. Казват, че вашият съгражданин съживявал умрелите. Кому са притрябвали умрелите? Но ето че вие дойдохте и аз виждам, че този човек може да съживява и живите; че им е вдъхнал нещо като вярност и чест и – ние, римляните, го наричаме виртус³ – не зная как се нарича това на вашия език, витлеемци, но то е във вас. Аз мисля, че този човек тепърва има да направи някои неща. Жалко ще бъде, ако загине.“

Пилат млъкна и разсеяно започна да събира с длан трохите от масата.

– Какво да се прави, те не дойдоха – измърмори той. – Ах, Суза, да знаеш колко загубена работа е това, да управляваш!...

КРАЙ

3. ВИРТУС – мъжество, добродетел, безстрашие.

© 1932 Карел Чапек
© 1968 Светомир Иванчев, превод от чешки

Karel Čapek
, 1932

Сканиране, разпознаване и редакция: К. Ч.

Издание:

Карел Чапек. Книга апокрифи. Разкази
Издавателство „Народна младеж“, София, 1968
Редактор на издателството Вера Филипова
Художник Иван Кирков
Художествен редактор Иван Стоилов
Технически редактор Лазар Христов
Коректор Мери Керанкова

Karel Čapek. Kniha apokryfů
Vydání 4
Československý spisovatel. Praha, 1964

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10654>]